

۳. **صفت شمارشی:** این صفت شمار و تعداد موصوف را بیان می‌کند. این صفت‌ها چند دسته هستند (تصف هذه الصفة عدد و كمية الموصوف و لها عدة أنواع):

الف) صفت‌های شمارشی اصلی: این صفت‌ها همان اعداد اصلی هستند و معمولاً پیش از اسم می‌آیند؛ مانند: سه، چهار، ده، دوازده، صد، صد و بیست... مثال: پنج سال در ایران ماندم.

ب) صفت شمارشی ترتیبی: این صفت با سه روش ساخته می‌شود:

- با اضافه کردن پسوند «م» به صفت شمارشی اصلی. این صفت بعد از موصوف می‌آید؛

مانند: چهارم، پنجم، ششم... مثال: او در کلاس چهارم درس می‌خواند.

- با اضافه کردن پسوند «مین» به صفت شمارشی اصلی. این صفت اول اسم می‌آید؛ مانند:

چهارمین، پنجمین، ششمین... مثال: چهارمین کلاس، کلاس من است.

- با اضافه کردن پسوند «ین» به صفت شمارشی اصلی. این صفت قبل از اسم می‌آید؛ مانند:

اولین، دومین؛ مثال: اولین اتاق، اتاق دوستم است.

ج) صفت شمارشی کسری: صفتی است که یک بخش از چند بخش را نشان می‌دهد. برای تلفظ این

صفت‌ها، اول بخش کوچک‌تر، بعد بخش بزرگ‌تر را بیان می‌کنند و به قسمت دوم پسوند «م» اضافه

می‌کنند؛ مثال: دو سوم ($\frac{2}{3}$)، سه چهارم ($\frac{3}{4}$).

د) صفت شمارشی توزیعی: دو روش دارد؛ ۱) از تکرار عدد اصلی: یک، دو، سه... .

۲) تکرار عدد اصلی با آوردن حرف (به) در وسط: یک به

یک، دو به دو، سه به سه.

گاهی با یک و دو در وسط حرف الف (ا) می‌آورند: یکایک، دوادو.

مثال‌ها:

- من امسال سه روز در این شهر می‌مانم.

- دیروز هفتمین روز مسافرتم بود.

- تولد من دهم آذر است.

- اولین جلسه امتحان بعد از یک ماه است.

۴. **صفت پرسشی:** صفتی است که با آن از نوع، چگونگی یا مقدار موصوف می‌پرسند. مهم‌ترین

صفت‌های پرسشی عبارتند از: چه، کدام، چگونه، چطور، چه جور، چند، چندم، چندمین، چقدر، چه مقدار، چه اندازه، چه اندازه‌ای، کی (ki).

الف) چه! سؤال از شیء یا مفهوم (چگونگی اسم) و جواب آن یک صفت است: چه شهری را دوست دارید؟

ب) کدام: درباره انتخاب یک چیز از میان چند گزینه و جواب آن اسم یا صفت است:

کدام کتاب را می‌خواهی؟ کتاب تاریخ را می‌خواهم. (اسم). کتاب دوم را می‌خواهم. (صفت)

ج) چگونه/ چطور/ چه جور: همانند «چه» درباره چگونگی اسم می‌پرسند و جواب آن صفت است:

چگونه شهری دوست دارید؟ شهر خلوت دوست دارم.

چطور غذایی دوست دارید؟ غذای گیاهی دوست دارم.

د) چند: برای سؤال از قیمت و کمیت به کار می‌رود و جواب آن عدد است: چند سال دارید؟ ۲۶ سال.

ه) چقدر/ چه مقدار/ چه اندازه: برای سؤال از مقدار: شما چقدر درس می‌خوانید؟ روزی ۶ ساعت.

۵. **صفت تعجبی:** برای بیان تعجب به کار می‌رود. مهم‌ترین صفت‌های تعجبی عبارتند از: چه، عجب،

چقدر، چه خوب! عجب کتابی! چقدر این باغ زیبا است!

نکته‌ها:

الف) اگر اسم پس از صفت تعجبی «چه» یا «عجب» قرار بگیرد، به اسم «ی» اضافه می‌شود:

چه/ عجب شهری! چه/ عجب دانشجویی! چه/ عجب دریایی!

۱. بعد از صفت پرسشی «چه» اسم ناشناس است و معمولاً همراه «ی» می‌آید.

۲. معمولاً بعد از صفت پرسشی «چگونه» و «چطور» اسم ناشناس است و همراه «ی» می‌آید.

۳. «چند» گاهی به شکل «چندم» و «چندمین» نیز می‌آید. در این صورت هم جواب عدد است اما این عدد به شکل صفت شمارشی ترتیبی می‌آید: این همایش چندم است؟ همایش سیزدهم/ چندمین سال درس شما در این دانشگاه است؟ دومین سال.

ب) اگر پس از صفت تعجبی «چه» یا «عجب» با ترکیب اسم و صفت قرار بگیرد، «ی» به صفت اضافه می‌شود: عجب/ چه شهر خوبی! عجب لباس کهنه‌ای! چه بچه ترسویی!

ج) اگر در ترکیب وصفی چند صفت داشته باشیم، باز هم به آخر صفت «ی» اضافه می‌شود: چه خانه بزرگ و زیبایی! چه پسر خوب و زرنگی!

۶. **صفت مبهم:** همراه اسم می‌آید و نوع و چگونگی شمار و مقدار آن را، به‌طور نامعین، نشان می‌دهد.

مهم‌ترین صفت‌های مبهم عبارتند از: هر، همه، برخی، بعضی، بسیاری، اندکی، فلان، چند، کمی، خیلی، چیزی، هیچ، مقداری، قدری، تعدادی، دیگر.

الف) هر: برای نشان دادن کلیت و توزیع به کار می‌رود؛ همیشه پیش از موصوف می‌آید و اسم بعد از آن مفرد است: هر منطقه‌ای در ایران زیبایی خودش را دارد.

ب) همه: اسم بعد از آن جمع می‌آید: همه دانشجویان بیست گرفتند.

همه، به دو معنی دیگر نیز به کار می‌رود: یکی به معنی «هر» و در این صورت موصوفش مفرد می‌آید: همه جا تعطیل بود، دیگر به معنی سراسر است و در این صورت هم معمولاً با موصوف مفرد می‌آید: همه شهر تعطیل بود.

ج) بعضی/ برخی/ تعدادی (از): نشان‌دهنده مقدار کمی از یک کل است و اسم بعد از آن جمع می‌آید: بعضی از مردم فقط موسیقی سنتی دوست دارند.

د) هیچ: اسم بعد از آن مفرد و معمولاً ناشناس می‌آید و فعل بعد از آن منفی و مفرد نوشته می‌شود: هیچ خیابانی در تهران خلوت نبود.

ه) چند/ چندین: اسم بعد از «چند»، مفرد می‌آید و فعل مطابق نهاد است، اما بعد از «چندین» اسم مفرد و فعل جمع می‌آید: چند شهر در این کشور خراب شد. چندین شهر در این کشور خراب شدند.

و) بسیاری/ خیلی: موصوف قبل و بعد از آن نوشته می‌شود: کتاب‌های بسیاری در کتابخانه مرکزی است. خیلی کتاب در این کتابخانه است.

ز) اندکی / کمی / قدری / مقداری؛ موصوف بعد از آنها نوشته می‌شود و مفرد است: مقداری آب روی زمین ریخت.

ح) دیگر: معمولاً بعد از موصوف می‌آید: کلاس دیگر، کلاس زبان انگلیسی است.

نکته‌ها:

۱. در ترکیب صفت و موصوف وقتی اسم جمع باشد، صفت هیچ علامت جمع‌ی قبول نمی‌کند و نشانه‌های جمع فقط به اسم اضافه می‌شوند: خیابان‌های زیبا، مردمان قوی.

۲. هنگامی که اسم نکره همراه صفت می‌آید، علامت «ی» نکره به صفت اضافه می‌شود: «کتاب خوبی». اگر بخواهیم از علامت «یک» نکره استفاده کنیم، «یک» در اول اسم و صفت نوشته می‌شود: «یک کتاب خوب». همچنین اگر تعداد صفت‌ها زیاد باشد یا چند صفت پشت سر هم نوشته شده باشند، علامت «ی» نکره به آخر ترکیب اسم و صفت اضافه می‌شود: خانه خوب و بزرگی / یک خانه خوب و بزرگ.

۳. در جمع اسم نکره و صفت، علامت جمع به اسم و علامت نکره «ی» به آخر صفت اضافه می‌شود: بچه‌های زرنگی، دخترهای زیبایی.

۴. در ترکیب اسم و صفت، وقتی می‌خواهیم از ضمیرهای شخصی پیوسته استفاده کنیم، ضمیر به صفت اضافه می‌شود: خانه بزرگم، پسر ترسویت، میز کهنه‌اش.

۵. همه انواع صفت، اگر قبل از فعل بیایند، ضمیر محسوب می‌شوند:

کی آمد؟ کیست؟ / کتاب گلستان را بخوان و آن را خلاصه کن. / کسی به من چیزی نگفت.

۴. این صفت مبهم برای اسم‌های غیرقابل شمارش استفاده می‌شود.